

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceni poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati le-nko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40— K
pol leta . . . 20— " " " "
četrt leta . . . 10— " " " "
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je pisati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 " " " " trikrat . . . 50 " " " " za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 40 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t.j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovarisa
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama vije so proste poštne.

Naš položaj.

Ožji sosvet Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva, poverjeništvo Ljubljana je na svoji seji 2. nov. t. l. razpravljalo o materialnem položaju učiteljstva z ozirom na nove draginjske doklade in ugotovil sledeče:

Rešitev povišanja draginjskih doklad za učiteljstvo se ni izvršila tako gladko kakor bi bilo pričakovati kot samoobsebi umevno. Sosvet ugotavlja, da se še vedno dela razlika med učiteljstvom in državnim uradništvom kljub temu, da le učiteljstvo po členu 33 zakona o narodnih šolah z dne 23. jul. 1919 državno uradništvo.

Na podlagi došlih poročil ugotavlja sosvet, da bi bila naredba o novih draginjskih dokladah preložena ministrskemu svetu brez upoštevanja učiteljstva, ako ne bi z vso vno medposredovalo načelstvo Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu, in bi bilo učiteljstvo izven Srbije prežrtlo in izpuščeno iz naredbe še pri zadnjih razpravah, ako se ne bi z vso odločnostjo zavzeli za pokrajinsko učiteljstvo naši odločni zagovorniki in nam naklonjeni ministri in poslanci.

Po ugotovitvi teh dejstev izreka ožji sosvet vse priznanje vodstvu Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu: izreka svoje priznanje ministru prosvete Svetozaru Pribičeviću, ki je zastavljal svoj gradni in osebn vpliv za interese svojega podrejenega učiteljstva, ter izreka svoje priznanje ministru dr. Vekoslavu Kukovcu, kot odločnemu zagovorniku pokrajinskega učiteljstva na seji ministrskega sveta in ministru na razpoloženju dr. Albertu Krameriču za njegova odločna in vztrajna posredovanja.

Hkrati je ožji sosvet pri razpravi o materialnem položaju učiteljstva konstatiral, da ne smatra še za urejeno vraščanje materialnega stanja upokoencev, katerih prejemki so z ozirom na vzgojno delo na sedaj vladajoči generaciji državljanov v najhujših in najhujših razmerah naravnost krivični in sramotni za državo: enako je še neurejeno vraščanje plač strokovnem učiteljstvu specialnih in meščanskih šol. Ožji sosvet vnovič poudarja zahtevo učiteljstva po popolnem izjednačenju z ostalim državnim uradništvom in uvrstitvi učiteljstva v splošno službeno pragmatiko državne uradništva, ter zahtevo po podržavljenju vsega šolstva.

Pričakujemo, da bodo vsi dosedaj nam naklonjeni ministri in poslanci v bodočem narodnem predstavništvu izvoljavali nam še končno ureditev naših zahtev.

V Ljubljani, 2. novembra 1920.

Ožji sosvet Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

I. J.:

Moderno vzgajališče v Nemški Avstriji.

Svetovna vojna je zasekala globoke rane v šolstvu vseh vojskajočih se držav. Mnogo časa bo še preteklo, predno se odstranijo in ublažijo vsi oni momenti, ki ovirajo uspešen razvoj šolstva in vzgoje ter zabranjujejo, da bi prišel svet v normalni tir predvojne dobe.

Posurovelost mladine — spremljevalka vsake vojne, napravila mnogo skrbi odgovornim činiteljem. Vse države so marljivo na delu, da posvete največjo pozornost svoji bodočnosti — mladini.

V mnogih državah reformirajo šolstvo z največjo naglico, zametujejo stara

pedagoška načela in odpirajo pot novim principom. Kako se bo obnesla ta vzgojna »revolucija« nam pokaže bližnja bodočnost.

V Traiskirchen, mestecu nemško-avstrijske republike se je nahajala do konca svetovne vojne znana topničarska kadetnica, v katero so se sprejemali navadno le sinovi iz višjih oficirskih in uradniških krogov.

Ta vojaški zavod je spremenila država v moderno vzgajališče. Je to pravzaprav srednja šola z internatom, ki se smatra v nemških pedagoških krogih za vzoren zavod in pravo pridobitev na šolskem in vzgojnem polju.

Tu se ne uče gojenci latinščine ali grščine, ne logaritmov in trigonometrije, ne pedantsko natančno zemljepisja ali zgodovine, prirodoznanja ali prirodoznanja. Na podlagi materinega jezika si morajo prisvojiti gojenci toliko splošnega znanja, kolikor se zamore zahtevati od izobraženega državljana nemške avstrijske republike. Vzgoja se v zavodu v prvi vrsti za praktično življenje. To je glavni moment v bistvu tega vzgajališča.

Pri sprejemnih izpitih se gojencev ne izprašuje na način, ki ga nudijo n. pr. naši gimnazijski izpiti. V razgovoru z učiteljem mora pokazati deček svojo starost odgovarjajočo splošno izobrazbo. Napiše se mu n. pr. tudi na tablo skupina besed, ki je vzeta iz katerega praktičnega ali vzgojnega stavka v čisto zmešanem redu. V najkrajšem času more povedati deček s pravilno vrsto besed ali pa vsaj uganiti njegovo smisel. Pokaže se mu tudi kaka geometrična figura, katero mora potem približno narisati na tablo.

Če je že sprejemni izpit nekaj posebnega in zanimivega, mora nas tembolj zanimati učni načrt tega zavoda, ki se nahaja sredi velikega, razkošnega parka. Gojenci se sprehajajo tod bosi, gologlavi, oblečeni v preprosto platneno obleko, ki se lahko vsak trenutek opere. Lega zavoda dopušča, da se posveča izredna pozornost telesni vzgoji mladine. Telo vadba na prostem, skakanje, tekanje, plavanje, igre in sprehodi po obsežnem parku so pravi blagoslov za mladino, ki je vsled slabe prehrane po različnih mestih, zlasti Dunaju, telesno zelo zaostala.

Ker ima zavod lastno gospodarstvo, se nahaja v prostranih hlevih mnogo domače živine. Učni načrt zahteva da se seznanijo gojenci tudi z načinom življenja domačih živali, prehrana, snaga, najnavadnejše bolezni in zdravila zoper iste i. t. d.

Gojenci višjih razredov opazujejo čisto naravne pojave, ki so se jim pa dosedaj povsod skrbno prikrivali, kakor parjenje živali, porode itd.

V zavodu stanuje stalno tudi učiteljski zdravnik. On poučuje mladino o vsem, kar je potrebno, da si ohrani čisto dušo in zdravo telo.

Zavod ima svojo bolnišnico, ki jo oskrbuje omenjeni zdravnik. Gojenci najvišjih razredov spremljajo zdravnika po bolniških sobah ter se vadijo spoznavati najnavadnejše bolezni, ki jim je človek izpostavljen. Spoznavajo različna profilaktična sredstva, obvezujejo in razvezujejo različne rane, izpirajo in tudi opravljajo enostavne operacije. Znanje, ki si ga pridobije v zavodu zadostuje za najnavadnejše slučaje bolezni in nesreč, posebno v onih krajih, kjer ni zdravnika pri roki.

Kakor sem že omenil, je to zavod, ki resnično vzgoja za praktično življenje. Je to prvi poskus, ki se bo brezdvomno dobro obnesel in gotovo je, da bo sle-

dilo temu zavodu še več enakih širom republike.

Največja ovira zavodu je prehrana, na kateri trpi celotna nemško-avstrijska država. Vendar je lansko leto pomagala v tem oziru ameriška mislija, ki je zagajala zavod z živili, a vendar gojencev ni razvadila, ker je bila hrana čisto preprosta: mleko in riž.

Najbolje so se počutili v zavodu Dunajčani. Prej bolj podobni skeletu nego normalno razvitemu dečku ali mladeniču, so postali rdeči, okrogli in zdravi, da so jih njihovi starši, bratje in sestre komaj spoznali, ko so prišli domov za časa počitnic.

V zavodu je bilo lansko leto 270 gojencev, oglasilo se jih je pa k sprejemnemu izpitu petkrat toliko. Vsestranski in splošni učni načrt ne dopušča višjega števila.

V počitnicah se je vršilo na tem državnem vzgajališču več učiteljskih počitniških tečajev, za katere se je oglašilo nad tisoč učiteljev, a je bilo sprejetih le okroglo 200. Izbrali so udeležence tako, da so bili zastopani vsi okraji cele republike. Ti tečaji so bili nekaka priprava za splošno reformo šolstva v Nemški Avstriji. Pričakovati je, da se tudi ljudsko šolstvo temu načinu primerno reformira.

Nove potnine za učiteljstvo in uradništvo.

(Uredba o povračilu stroškov državnim uslužbencem ob službenem potovanju in selitvi.)

Uradnikom in drugim uslužbencem, ki se jim odredi, da po službenih opravkih potujejo izven kraja svojega stalnega službovanja ali ki se premeščajo iz enega kraja v drugega, pripada iz državne blaginje po natančnejših določilih te uredbe ta-le povračila stroškov:

A. Za službena potovanja v meje kraljevine.

I. Dnevnice.

Dnevnice so velike in male ter se dele na polne in skršene.

1. Velike dnevnice pripadajo državnim uslužbencem, ki so v redni službi pri posrednih in pokrajinskih oblastvih. Istotako pripada ta dnevica onim uslužbencem, ki so v redni službi pri oblastvih, katerih območje obsega več političnih okrajev (srezov, kotarov), če po službenih opravkih potujejo izven meje političnega okraja (sreza, kotara), v katerem je oblastvo.

2. Male dnevnice pripadajo državnim uslužbencem za vsa druga službena potovanja.

3. Polne dnevnice jim pripadajo, če traja službena potovanja do 45 dni: pri velikih dnevnicah se dele na povišane polne dnevnice in na normalne polne dnevnice.

a) Povišane polne dnevnice pripadajo državnim uslužbencem za prvih petnaest dni potovanja.

b) Normalne polne dnevnice pripadajo državnim uslužbencem za trideset dni in teko izza petnaestdnevnega roka, določenega za povišane polne dnevnice.

Pri malih polnih dnevnicah ni te razdelitve.

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 222, izdanih dne 8. oktobra 1920.

4. Skršene dnevnice pripadajo državnemu uslužbencu za vsak dan preko petindesetih dni ki jih prebije v uradnem opravku na enem in istem kraju, dokler ostane na tem kraju.

Dnevnice se izplačujejo po tabeli št. 1.

5. Čas za dnevnice se računi:

- od ure odhoda do ure povratka: za vsakih polnih štiriindvajset ur se računi cela dnevica;
- ako je ostanek večji nego dvanaest ur, se računi cela dnevica;
- do dvanaest ur se računi polovica dnevnice;
- če se ne označi v računu ura odhoda in povratka, se računi po pol dne.

Tabela št. 1.

Tekoča številka	Vrste uslužbencev	Za službena potovanja			
		Na ozemlju Srbije in Črne gore, iz Srbije in Črne gore v pokrajine in obratno		V pokrajini izven Srbije in Črne gore, ne glede na to, v kakšnem denarju prejemajo plačo	
		Polne dnevnice	Skrš. dnevnice	Polne dnevnice	Skrš. dnevnice
		povišane	normalne	povišane	normalne
		za pot nad 45 dni	za pot nad 45 dni	za pot nad 45 dni	za pot nad 45 dni
		dinarjev	kron	dinarjev	kron
1.	Ministri	200	150	150	—
2.	Višji uradniki s plačo od 7000 dinarjev navzgor in od IV. čin. raz. navzgor	80	60	50	200 180 120
3.	Višji uradniki s sistemizirano letno plačo 5000 din. do 7000 din. in uradniki od VII. do IV. čin. raz.	60	50	40	160 140 100
4.	Ukazni uradniki s sistemizirano letno plačo pod 5000 din.; uradniki pod VII. činovnim razredom, svečeniki in učitelji	50	40	30	140 120 80
5.	Aspiranti, praktikan-ti, vežbeniki in drugi, ki so po dose-danjih predp. imeli pravico do dnevnice XI. čin. raz.	40	30	20	100 80 60
6.	Neukazni uslužbenci v Srbiji in Črni gori, poduradniki, manipulant, dnevničarji in pisarniški pomočniki	35	25	20	80 70 50
7.	Sluge in strežniki stal. in zač.	30	20	15	70 60 40
Male dnevnice	Uslužbenci pod 2.	—	50	40	— 140 100
	Uslužbenci pod 3.	—	40	35	— 120 80
	Uslužbenci pod 4.	—	35	25	— 80 70
	Uslužbenci pod 5.	—	25	20	— 60 50
	Uslužbenci pod 6.	—	20	15	— 50 45
	Uslužbenci pod 7.	—	15	12	— 40 36

II. Potnine za službena potovanja z vozom, no železnici in s tarnikom.

6. Če državni uslužbenci ob času službenega potovanja ne morejo potovati s tarnikom ali po železnici, ker teh prevoznih sredstev ni, jim se povračilo voznih stroškov po kilometru, in sicer:

uslužbencem pod 1. 2. 3. 4 in 5 tabele št. 1. po 3 dinarje v Srbiji in Črni gori in po 10 kron v ostalih pokrajinah, drugim pa po 2.50 dinarja, oziroma po 8 kron. za vsak kilometer